

Kohtuasi C-203/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

11. mai 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Okresný súd Bratislava III (Bratislava III piirkonna kohus,
Slovakkia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

11. mai 2020

Süüdistatavad:

AB

CD

EF

GH

IJ

LM

NO

PR

ST

UV

WZ

BC

DE

FG

JL

OKRESNÝ SÚD BRATISLAVA III
(BRATISLAVA III PIIRKONNA KOHUS)

[...]

Bratislava, 11. mai 2020

[...]

Teema: eelotsusetaotluse esitamine (ELTL artikkel 267)

Eelotsuse kiirmenetluse kohaldamise taotlus (kodukorra artikkel 107)

Okresný súd Bratislava III (Bratislava III piirkonna kohus, Slovakkia) esimees [...] esitas kriminaalasjas, mida arutatakse Okresný súd Bratislava III-s (Bratislava III piirkonna kohus) [...] (analoogia alusel) kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku (Trestného poriadku účinného) ja ELTL artikli 267 kohaselt, käesoleva eelotsusetaotluse ELTL artikli 267 alusel ja eelotsuse kiirmenetluse kohaldamise taotluse Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 alusel.

Poolte andmed

Menetlus järgmiste isikute suhtes:

- 1) süüdistatav AB, [...], Slovaki Vabariik [...] [lk 2] [...]
- 2) süüdistatav CD, [...], Slovaki Vabariik [...]
- 3) süüdistatav EF, [...], Slovaki Vabariik [...]
- 4) süüdistatav GH, [...], Slovaki Vabariik [...]
- 5) süüdistatav IJ, [...], Slovaki Vabariik [...]
- 6) süüdistatav LM, [...], Slovaki Vabariik [...]
- 7) süüdistatav NO, [...], Slovaki Vabariik [...] [lk 3]
- 8) süüdistatav PR, [...], Slovaki Vabariik [...]
- 9) süüdistatav ST, [...], Slovaki Vabariik, praegune asukoht teadmata, tagaseljamenetlus [...]
- 10) süüdistatav UV, [...], Slovaki Vabariik [...]
- 11) süüdistatav WZ, [...], Slovaki Vabariik [...]

12) süüdistatav BC, [...], Slovaki Vabariik [...]

13) süüdistatav DE, [...], Slovaki Vabariik [...]

14) süüdistatav FG, [...], Slovaki Vabariik [...] [lk 4] [...]

15) süüdistatav JL, [...], Slovaki Vabariik [...]

16) kannatanu HI, [...], Slovaki Vabariik

17) süüdistus, mille on esitanud:

Bratislava Krajská prokuratúra (piirkondlik prokuratuur) [...]

Okresný súd Bratislava III (Bratislava III piirkonna kohus, edaspidi „eelotsusetaotluse esitanud kohus“) [...] tegi AB-d jt puudutavas kohtuasjas inimröövi ja välisriiki viimise tõttu, mis pandi toime grupiviisiliselt, faktiliste asjaolude asetleidmise ajal kehtinud karistusseadustiku (Trestného zákona účinného) § 9 lõike 2 tähenduses, tõlgendatuna koostoimes § 233 lõike 1 ja lõike 2 punktiga a, kinnisel kohtuistungil 21. juunil 2019 järgmise otsuse.

I. [...] [menetluse peatamine]

II. Euroopa Liidu Kohtule **esitatakse** ELTL artikli 267 alusel **järgmised eelotsuse küsimused:**

1. Kas Euroopa vahistamismääruse tegemine nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta tähenduses on vastuolus põhimõttega *ne bis in idem* ja seda Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 50 arvestades, kui kriminaalasi on lõplikult lõpetatud õigeksmõistva või menetlust lõpetava otsusega, kui need kohtuotsused tehti amnestia alusel, mille seadusandja tühistas pärast seda, kui need otsused olid juba jõustunud, ning kui riigisiseses õiguskorras on nähtud ette, et sellise amnestia tühistamine toob kaasa ametiasutuste otsuste tühistamise juhul, kui need tehti ja [lk 5] neid põhjendati amnestiate ja armuandmistega, ning kaovad kriminaalmenetluse läbiviimise seaduslikud tõkked, mis põhinesid sellel tühistatud amnestial, ja seda ilma, et tarvis oleks konkreetset kohtulahendit või kohtumenetlust?

2. Kas riigisisese seaduse säte, millega tühistatakse otseselt – liikmesriigi kohtu otsuseta – liikmesriigi kohtu otsus, millega kriminaalmenetlus lõpetatakse ja mis on riigisisese õiguse kohaselt jõustunud kohtulahend, mis toob kaasa õigeksmõistmise ja mille kohaselt on see kriminaalmenetlus lõplikult lõpetatud amnestia tulemusena, mis on antud vastavalt riigisisesele seadusele, on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 tagatud õigusega õiglasele kohtulikule arutamisele ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 50 sätestatud mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeluga ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 82?

3. Kas riigisisene õigusnorm, millega kontrolli, mida teostab konstitutsioonikohus Národná rada Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi Rahvuskogu) resolutsiooni üle, millega tühistati amnestia või individuaalsed armuandmised ning mis võeti vastu Slovaki Vabariigi põhiseaduse artikli 86 punkti i alusel, piiratakse nii, et tal on õigus kontrollida ainult selle põhiseadusele vastavust, võtmata arvesse Euroopa Liidu siduvaid õigusakte ning eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, Euroopa Liidu toimimise lepingut ja Euroopa Liidu lepingut, on kooskõlas lojaalsuse põhimõttega Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõike 3 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 267 ja 82 tähenduses, Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 tagatud õigusega õiglasele kohtulikule arutamisele ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 50 sätestatud mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeluga?

III. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub [Euroopa Kohtu] kodukorra artikli 107 alusel Euroopa Kohtul arutada eelotsusetaotlust kiirmenetluses, sest kohtuasi puudutab Euroopa vahistamismäärust, mida tuleb menetleda viivitamatult vastavalt 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (edaspidi „raamotsus 2002/584“) artikli 17 lõikele 1 (12. augusti 2008. aasta kohtuotsus Santesteban Goicoechea, C-296/08 PPU, EU:C:2008:457; 1. detsembril 2008. aasta kohtuotsus Leymann ja Pustovarov, C-388/08 PPU, EU:C:2008:669; 30. novembri 2009. aasta kohtuotsus Kadzoev, C-357/09 PPU, EU:C:2009:741; 3. aprilli 2010. aasta kohtuotsus Gataev ja Gataeva, C-105/10 PPU, EU:C:2010:176; 28. aprilli 2011. aasta kohtuotsus El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268).

I. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukoha üldine põhistus

1. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu koda otsustas esitada eelotsusetaotluse järgmiste asjaolude tõttu. 27. novembril 2000 saatis Bratislava Krajská prokuratúra (piirkondlik prokuratuur) eelotsusetaotluse esitanud kohtusse süüdistusakti, [...] mille punktis 1 on nimetatud süüdistatavad AB, CD, GH, EF, IJ, PR, LM ja NO, keda süüdistatakse ametiisiku poolse võimu kuritarvitamises kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud karistusseadustiku § 158 lõike 1 punkti a tähenduses, mis pandi toime grupiviisiliselt karistusseadustiku § 9 lõike 2 tähenduses; inimröövis ja välisriiki viimises karistusseadustiku § 233 lõike 1 ja lõike 2 punkti a tähenduses, mis pandi toime grupiviisiliselt karistusseadustiku § 9 lõike 2 tähenduses; röövimises karistusseadustiku § 234 lõike 1 ning lõike 2 punktide a ja b tähenduses, mis pandi toime grupiviisiliselt karistusseadustiku § 9 lõike 2 tähenduses; väljapressimises karistusseadustiku § 235 lõike 1 ja lõike 2 punktide a ja b tähenduses, mis pandi toime grupiviisiliselt karistusseadustiku § 9 lõike 2 tähenduses; on nimetatud süüdistatavad ST [lk 6] UV, WZ ja BC, keda süüdistatakse inimröövis ja välisriiki viimises karistusseadustiku § 233 lõike 1 ja lõike 2 punkti a tähenduses, mis pandi toime grupiviisiliselt karistusseadustiku § 9 lõike 2 tähenduses; röövimises karistusseadustiku § 234 lõike 1 ja lõike 2 punktide a ja b tähenduses, mis pandi toime grupiviisiliselt karistusseadustiku § 9

lõike 2 tähenduses; väljapressimises karistusseadustiku § 235 lõike 1 ja lõike 2 punktide a ja b tähenduses, mis pandi toime grupiviisiliselt karistusseadustiku § 9 lõike 2 tähenduses, ning punktis 2 on nimetatud süüdistatav DE, keda süüdistatakse kuritegudele kaasaaitamises karistusseadustiku § 66 lõike 1 tähenduses – kuriteod, mille süüdistatavad panid väidetavalt toime järgmisel asjaoludel.

1. Süüdistatavad AB, CD, EF, GH, IJ, LM, NO ja [...] PR kui riigiasutuse, nimelt Slovenská informačná služba (Slovakkia teabeamet; edaspidi „SIS“) töötajad, rikkudes selle ametiasutuse pädevuse ulatust, mis on piiritletud seaduse nr 46/1993 Slovakkia teabeameti kohta (zákon číslo 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe, edaspidi „seadus nr 46/1993“) § 1 lõikes 2, seaduse nr 46/1993 § 2 kindlaks määratud kohustusi ning kohutusi, mis on teabeameti töötajatel seaduse nr 46/1993 § 7 järgi, ning süüdistatavad ST, UV, WZ ja BC tsiviilisikutena, kes ei vasta seaduse nr 46/1993 § 11 lõike 1 punktis c sätestatud tingimusele, ja sellise organiseeritud rühmituse liikmetena, milles ülesanded olid jaotatud nii, et kahjustada HI-d, rikkudes tema põhiseadusega tagatud õigusi, sest olles teda jälitanud, pidasid nad teda jõuga kinni, manustasid talle narkootilist ainet, andsid ta üle Austria politseile tema sõiduautoga, viies ta Austriasse – territooriumile, kus tema suhtes oli 18. novembril 1994 tehtud rahvusvaheline vahistamismäärus; nad osalesid kuriteo toimepanemises sellega, et süüdistatav [...] AB, kes oli SIS direktor, andis vertikaalse käsuliini raames [...] SIS töötajale PR-le, kes töötas kaitse-, turvalisuse- ja treeningusektsioonis, ühel täpsustamata kuupäeval 1995. aasta suvekuudel ühes SIS hoones Bratislavas [...] suulise korralduse moodustada tsiviilsektori isikute organiseeritud rühmitus, et viia ellu eriülesandeid SIS huvides, – rühmitus, mis moodustati ja mida kasutati HI kinnipidamiseks 31. augustil 1995.

Ühel täpsustamata kuupäeval 1995. aasta augustis kohustas [AB] seaduse nr 46/1993 § 10 lõiget 1 rikkudes SIS 46. talituse (jälitustegevus ja operatsioonimeetodid) juhatajat CD-d SIS direktori käskkirjaga nr 17/1994 isikute ja esemete jälitamise kohta (edaspidi „käskkiri nr 17/1994“) kasutama seaduse nr 46/1993 § 13 lõiget 2 rikkudes teabe kogumise tehnilisi vahendeid § 12 lõike 1 punkti c tähenduses XY ja HI jälitamiseks, andes SIS jälitustegevuse ja operatsioonimeetodite talituse juhataja 15. juuli 1994. aasta käskkirja nr 4/1994 (edaspidi „käskkiri nr 4/1994“) § 7 lõiget 7 rikkudes korralduse jälitada XY-t, mis algas 13. augustil 1995 kell 10.30 Bratislavas [...], kuigi jälitustoimik nr 4600/337 koodnimetusega [...] esitati alles 14. augustil 1995, samuti korralduse jälitada HI-d, mis algas 23. augustil 1995 kell [...], ehkki jälitamistoimikut ei olnud esitatud ja käskkirja nr 4/1994 § 7 lõikes 1 nimetatud tingimused ei olnud täidetud.

[AB] andis 28. augustil 1995 SIS teise sektsiooni sisetabe ülemale LP-le korralduse tagada SIS vahendite kasutamisega viie erinevat marki sõiduauto ettevalmistamine parkimisplatsil Ružinovi liuvälja ees 19. augustil 1995 ja 29. augustil 1995; ta kohustas teda nimetama ühele sõiduautole kaks SIS erioperatsioonide talituse töötajat, kes pidid võtma jaamas [...] Bratislavas [...]

üle auto kannatanu HI-ga ja viima selle Austriasse, mida LP ka tegi ja millest ta AB-d informeeris. [lk 7]

Ajavahemikul 28. augustist 1995 kuni 31. augustini 1995 sai ta süüdistatava CD kaudu teavet SIS 46. talituse esimese üksuse ülemalt, süüdistatavalt EF-lt operatsiooni elluviimise ja HI jälgimise kohta, tegi otsuseid ning andis SIS teise sektsiooni juhatajale ja süüdistatavale CD suulisi korraldusi, mille eesmärk oli koordineerida nende erinevate meeskondade tegevust, kelle ülesanne oli kannatanu jälitamine, kinnipidamine ja üle piiri toimetamine – toimingud, mis viisid 31. augustil 1995 kell 10.47 HI kinnipidamiseni tulirelvaga ähvardades.

Süüdistatav CD, kes oli SIS 46. talituse juhataja, andis 13. augustil 1995 ühes SIS hoones Bratislavas [...] seaduse nr 46/1993 § 10 lõiget 1 ja käskkirja nr 17/1994 rikkudes oma alluvale, süüdistatavale EF, kes oli esimese üksuse ülem, suulise korralduse kasutada teabe kogumise tehnilisi vahendeid seaduse nr 46/1993 § 12 lõike 1 punkti c tähenduses – rikkudes sellega seaduse nr 46/1993 § 13 lõiget 2 – XY-nimelise isiku jälitamiseks, mis algas kell 10.30 Bratislavas Hraničná tänaval [...], milles osales 13 SIS töötajat ning milles kasutati kaheksat sõiduautot ja tehnilisi vahendeid, tagades ise jälitustegevuse kontrolli, kuigi ta teadis, et see teguviis on ebaseaduslik, sest tal ei olnud SIS direktori või mõne tema volitatud isiku nõusolekut kasutada teabe kogumise tehnilisi vahendeid, millele eelneb endise Bratislava Mestský südi (linnakohus) teenistuskohuniku kirjalik luba.

Olles arutanud oma meedet SIS 2. sektsiooni juhatajaga, andis ta 14. augustil 1995 samal päeval [...] koostatud jälitamistoimiku põhjal endale alluvatele SIS töötajatele, süüdistatavatele EF-le ja II-le korralduse jätkata XY jälitamist kuni 26. augustini 1995.

Ta andis 24. augustil 1995 käskkirja nr 17/1994 ja käskkirja nr 4/1994 § 7 lõiget 1 rikkudes SIS 46. talituse esimese üksuse ülemale, süüdistatavale EF-le suulise korralduse hakata HI-d jälitama [...] linnas ja selle ümbruskonnas ning sai viimaselt teavet operatsiooni elluviimise ja HI jälitamise kohta, edastades selle info omakorda SIS direktorile, süüdistatavale AB.

Ta juhtis 30. ja 31. augustil 1995 jälitustegevust, informeeris sellest isiklikult SIS 2. sektsiooni juhatajat ja SIS direktorit, süüdistatavat AB, vajadusel mobiiltelefoni teel, sai nendelt korraldusi ja juhtis süüdistatava EF kaudu, kes asus [...] linnas, jälitusüksuse liikmeid.

Seejärel, kui HI lahkus 31. augustil 1995 kell 10.30 oma sõiduautoga kodunt, [...], andis ta korralduse viimast jälitada ning pärast tema peatamist ja kinnipidamist tulirelvaga ähvardades sulgeda maantee nr II/502 jälitusüksuse autode abil.

Siis sai süüdistatav EF, kes oli SIS 46. talituse esimese üksuse ülem, vertikaalse käsuliini raames 13. augustil 1995 Bratislavas ühes SIS hoones 46. talituse juhatajalt, süüdistatavalt CD korralduse kasutada XY jälitamisel teabe kogumise operatiivvahendeid seaduse nr 46/1993 § 11 tähenduses ja teabe kogumise tehnilisi vahendeid seaduse nr 46/1993 § 12 tähenduses ning käskis seaduse

nr 46/1993 § 10 lõiget 1, käskkirja nr 17/1994 ja käskkirja 4/1994 § 7 lõiget 1 rikkudes enda alluvatest SIS töötajatel [lk 8] jälitada XY nende sõiduautodega, kuigi ta teadis, et teabe kogumise operatiivvahendite kasutamiseks ei ole antud luba SIS direktori või viimase volitatud isiku otsusega vastavalt § 11 lõikele 2 ning et teabe kogumise tehniliste vahendite kasutamiseks § 12 lõike 1 punkti c tähenduses ei ole saadud endise Bratislava Metský südi (linnakohus) teenistuskohtuniku eelnevat luba seaduse nr 46/1993 artikli 13 lõike 2 alusel.

27. augustil 1995 Bratislavas [...] ühes SIS hoones andis ta seaduse nr 46/1993 § 10 lõiget 1, käskkirja nr 17/1994 ja käskkirja nr 4/1994 § 7 lõiget 1 rikkudes oma asetäitjale, süüdistatavale II-le ja teistele üksuse töötajatele korralduse jälgida HI perekonna maja autost [...], mille ta oli lasknud paigutada [...] linna, ja kasutada SIS sõiduautosid viimase liikumiste jälgimiseks väljaspool linna, samuti teatada talle jälitustegevuse tulemused, ehkki ta teadis, et SIS direktor või viimase volitatud isik ei ole teinud otsust, et kasutatakse teabe kogumise operatiivvahendeid seaduse nr 46/1993 § 11 lõike 22 tähenduses, ning endise Bratislava Mestský südi (linnakohus) pädeva osakonna kohtunik [ei ole kiitnud heaks] teabe kogumise tehnilisi vahendite kasutamist seaduse nr 46/1993 § 12 lõike 1 punktide b ja c tähenduses.

31. augustil 1995 [...] linnas andis ta raadiosaatja ja mobiiltelefoniga SIS töötajatest alluvatele korraldusi ja informeeris SIS 46. talituse juhatajat, süüdistatavat CD-d jälitustegevuse käigust ning seejärel, kui HI kell 10.47 tulirelva ähvardusel kinni peeti, osales isiklikult oma autoga [...] maantee II/502 blokeerimises, et takistada saabuvate sõidukite läbipääsu.

13. augustil 1995 sai SIS töötajast süüdistatav II, kes oli SIS 6. talituse esimese üksuse ülema asetäitja, seejärel vertikaalse käsuliini korras SIS 46. talituse juhatajalt ja esimese üksuse ülemalt suulise korralduse kasutada XY jälitamisel teabe kogumise operatiivvahendeid seaduse nr 46/1993 § 11 tähenduses ja teabe kogumise tehnilisi vahendeid seaduse nr 46/1993 § 12 tähenduses, millega rikuti seaduse nr 46/1993 § 10 lõiget 1, käskkirja nr 17/1994 ja käskkirja nr 4/1994 § 7 lõiget 1; ta käskis oma SIS töötajatest alluvatel jälitada XY sõiduautodega, ehkki ta teadis, et SIS direktor või viimase volitatud isik ei ole teinud otsust, et kasutatakse teabe kogumise operatiivvahendeid seaduse nr 46/1993 § 11 lõike 22 tähenduses, ja endise Bratislava Mestský südi (linnakohus) pädeva osakonna kohtunikult ei ole saadud eelnevat kirjalikku luba teabe kogumise tehnilisi vahendite kasutamiseks seaduse nr 46/1993 § 12 lõike 1 punktide b ja c tähenduses, teades, et ta on isiklikult taganud jälitustegevuse kontrolli ja informeerinud SIS 46. talituse juhatajat, süüdistatavat CD-d jälitustegevuse käigust.

Seejärel, saanud 27. augustil 1995 46. talituse direktorilt esimese üksuse ülema kaudu korralduse hakata jälgima HI-d [...] linnas, pandi 28. augustil 1995 Nová Pezinská tänavale Mercedes Benz [...], millest SIS töötajad jälgisid HI maja, teatasid radio teel tema lahkumisest ja järgnesid tema liikumistele autodes,

informeerides samal ajal mobiiltelefoni teel esimese üksuse ülemat, süüdistatavat EF jälitustegevuse käigust.

31. augustil 1995 täitis [IJ] röövimiskava täideviimiseks ülesandeid, mis seisnesid HI jälitamises pärast seda, kui viimane kell 10.30 kodunt sõiduautoga lahkus [...] Bratislava suunas, täites neid ülesandeid sõiduautos Toyota [...] [Ik 9] ning seejärel, olles ta tulirelva ähvardusel maanteel II/502 kinni pidanud, blokeeris ta koos teiste jälitusüksuse sõidukitega juurdepääsutee.

SIS töötaja, kes on süüdistatav PR, organiseeris SIS direktori, süüdistatava AB käsul täpselt kindlaks tegemata kuupäeval 1995. aasta augustikuus rühma, kuhu kuulusid süüdistatav ST, süüdistatav UV, süüdistatav WZ ja süüdistatav BC, ning seejärel võttis enda peale koordineeri rolli, kooskõlastades tegevust inimröövi korraldajate ja selle rühma liikmete vahel, kellega ta hõivas 29. augustil 1995 parkimisplatsil [...] Bratislavas SIS-le kuuluvad sõiduautod, millega ta jälitas järgmistel päevadel HI-d teema liikumistes [...] linnades eesmärgiga ta kinni pidada ja anda üle SIS teistele töötajatele, kes pidid ta viima Austria Vabariiki.

31. augustil 1995 kell 10.30, kui ta sai HI-d Mercedes Benzis jälgivalt SIS töötajalt [...] teada, et HI lahkus kodunt Bratislava suunas, moodustasid nad SIS sõiduautode kolonni, mis HI sõidukit jälitas. Kell 10.47 blokeerisid nad maanteel II/502 [...] HI sõiduauto autoga Seat Toledo [...] eestpoolt ja autoga Seat Ibiza [...] külje pealt.

Püstoliga sihtides palusid nad HI-l autost väljuda ning kuna ta ei reageerinud, töid ta jõuga välja ja kuigi ta osutas vastupanu, toimetasid ta Seat Toledo tagaistmele. Nad panid talle pähe sinise koti ja tema käed raudu ning võtsid ära tema sõiduauto Mercedes Benz [...]. Seejärel, kui HI püüdis sõidul Vajnory suunas sõidukist välja hüpata, peksid nad teda rusikatega näkku, andsid talle elektrilööke suguelundi pihta elektrišokipüstolist ning sundisid teda ära jooma kaks pudelit viskit, viies ta nii joobeseisundisse.

Süüdistatav PR informeeris mobiiltelefoniga SIS teise rühma ülemat tegevuse käigust ning viimane teavitab selles süüdistatavat [...] AB-d. Nad viisid ta nii [...] maanteed pidi Bratislavasse, kus nad andsid HI üle SIS teistele töötajatele.

Süüdistatav GH – SIS töötaja, kes oli nimetatud SIS 2. sektsiooni inspeksiooniosakonna ülema ametikohale, täitis vertikaalse käsuliini raames SIS direktori, süüdistatava AB ja SIS 2. sektsiooni juhataja korraldusi XY jälitamise tegevuse raames, kuigi ta teadis, et SIS direktor või viimase volitatud isik ei ole teinud otsust, et kasutatakse teabe kogumise operatiivvahendeid seaduse nr 46/1993 § 11 lõike 2 tähenduses, ning ühel puhul saatis ta selle isiku Bratislavast Levočasse ja vastupidi ning varjas tema piiriületamist Austria ja Ungari vahel ilma vajaliku dokumendita; 30. ja 31. augustil 1995 tagas ta probleemideta piiriületuse Bratislava-Bergi ja Jarovce-Kittsee piiripunktides süüdistatavatele LM-le ja NO-le, viies kannatanu HI sõiduautoga Mercedes Benz [...] Austriasse.

Süüdistatavad LM ja NO, kes olid SIS 2. sektsiooni erioperatsioonide talituse töötajad, täitsid vertikaalse käsuliini raames SIS 2. sektsiooni juhataja korraldusi ning ootasid 30. augustil 1995 Bratislava-Petržalkas [...] HI sõiduauto, sest nad pidid viima HI Austriasse. Et plaani ei saanud viia täide sel päeval, võtsid nad süüdistatavatelt PR-lt ja WZ-lt 31. augustil kell 14.00 samas kohas sõiduauto Mercedes Benz [Ik 10] [...] HI-ga, kes oli tagaistmel teadvuseta, ning toimetasid ta läbi Petržalka-Bergi piiripunkti diplomaatilise ala.

Et pädevat Austria töötajat, kes passe kontrollis, ei olud Bergi parkimisplatsil, helistasid nad 2. sektsiooni juhatajale, kes andis süüdistatava AB käsul korralduse viia kannatanu Hainburgi.

Süüdistatava AB korraldusel saadeti üks SIS töötaja Austriasse ja ta teatas Hainburgi politseijaoskonnale autost, milles on tagaotsitav. Kell 16.30 teatas süüdistatav AB ZZ-le mobiiltelefoni teel, et kannatanu on ühes autos Hainburgis, ning kell 17.00 pidas Austria politsei ühe telefonikõne peale HI kinni, teades, et süüdistatavate füüsilise vägivallaga oli talle tekitatud kergeid kehavigastusi ning et tema Austriasse toomise ja kinnihoidmisega rikuti Slovaki Vabariigi põhiseaduse § 23 lõiget 4, mille kohaselt ei tohi kodanikku sundida oma kodumaalt lahkuma, teda välja saata või teisele riigile välja anda.

Kannatanu HI kandis seoses oma viibimisega Austrias kahju, mis seisnes tema õigusnõustaja poolt esindamise kuludes ja mille summa oli 478 241,13 Austria šillingit.

2. SIS töötajast süüdistatav DE tuvastas 6. septembril 1995 [...] kommuunis oma otsese ülemuse, SIS 46. talituse esimese üksuse ülema EF korraldusel koos politseiüksuse töötajaga, kellelt ta palus kinnitamist ametliku protokollu vormis, et tema piirkonnas asus 28.–31. augustil 1995 valget värvi kaubik Mercedes Benz [...]. Kui politseitöötaja keeldus seda palvet täitmast, lasid nad 13. septembril 1995 kella 13.00 paiku ühes Bratislava klaasitöökojas [...] lõigata läbipaistvaid klaase 2766 Slovaki krooni väärtuses, asendades nendega Mercedes Benz 208 D läbipaistmatu klaasi, et tunnistajad HI röövimist ja välisriiki viimist puudutavas kriminaalmenetluses ei tunneks sõidukit ära sõidukina, mis seisis [...] tänavate nurgal maja [...] ees ning millest SIS töötajad 28.–31. augustil 1995 HI maja jälgisid, kuigi [DE] teadis, et 31. augustil 1995 blokeeriti maanteel II/502 HI Mercedes sõidul Bratislavasse ning viimane võeti jõuga kinni ja viidi Austriasse, kus Austria politseiüksused HI Hainburgis tema autos kinni pidasid; nad tegutsesid nii kavatsusega varjata asjaolu, et SIS töötajad olid pannud toime kuriteo, ning vältida inimröövi kui kuriteo toimepanemises osalenud isikute suhtes kriminaalmenetluse läbiviimist.

2. Okresný súd Bratislava III (Bratislava III piirkonna kohus) liitis 14. juuni 2017. aasta määrusega eespool nimetatud kriminaalasja kuni 31. detsembrini 2005 kohaldatud kriminaalmenetluse seadustiku § 23 lõike 3 alusel kriminaalasjaga, [...] mis oli algatatud süüdistatavate AB, CD, FG, EF, IJ ja JL suhtes, keda süüdistati kuriteos, mis seisneb ametiisiku poolt võimu kuritarvitamises

abistamise vormis karistusseadustiku kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud redaktsiooni § 10 lõike 1 punkti c ja § 158 lõike 1 punkti b ja lõike 2 punkti c tähenduses – kuritegu, mille nad panid väidetavalt toime järgmistel asjaoludel: AB, CD, FG, EF, IJ ja JL kui ametiasutuse, nimelt Slovakkia teabeameti (Slovenská informačná služba) töötajad osalesid – oma seaduse nr 46/1993 artikli 1 lõikes 2 piiritletud volitusi, seaduse nr 46/1993 artiklis 2 kindlaks määratud ametikohustusi ning SIS töötajate kohustusi seaduse nr 46/1993 artikli 7 tähenduses rikkudes – kavatsusega varjata selle Mercedese likvideerimist, mida kasutati 1995. aasta juulikuus, et jälitada restoranipidajat UP-d [...] kommunis, ja 1995. aasta augustis, et jälitada HI-d [lk 11] [...] linnas, osalesid kuriteos, sest SIS 46. talituse esimeses üksuses töötav JF tegi valeavalduse, ehkki ta teadis, et sõiduauto Mercedes Benz 208D [...], mis kuulus SIS-le, ei olnud varastatud ööl vastu 19. detsembril 1995 lähetuse ajal, mida ta IJ-ga ei teinud, – avaldus, mis varjas SIS uurimiskomisjoni ja ülemuste ebaseaduslikku tegevust; SIS 94. rühma ülem CD esitas oma 28. detsembri 1995. aasta sündmuste kirjelduses valeteavet tegevuse kohta Lääne-Slovakkias, oma osalemise kohta sõiduki varastamise paigas ja Mercedes Benz 208D registrimärgi leidmise kohta ning asutas 26. jaanuaril 1996 korraldusega nr 6 94. rühma uurimiskomisjoni varastatud teenistussõidukile põhjustatud kahju uurimiseks; FG, kes oli nimetatud 94. rühma autoveoülemaks, ei taganud komisjoni esimehena toimunud sündmuste põhjalikku uurimist ning nad ei uurinud komisjoni liikmetega, [kelleks olid] SIS 46. talituse esimese üksuse ülemaks nimetatud EF ja SIS 46. talituse esimese üksuse esimese meeskonna juht IJ, sõiduki varastamise asjaolusid, ning kuigi nad teadsid, et seda ei olnud varastatud, kinnitasid nad teabe õigsust, vähendasid kõnesoleva sõiduki väärtust ning tegid 7. veebruaril 1996 SIS direktorile ettepaneku juhtum kuni auto leidmiseni lõpetada ning kanda kahju 10 aasta pärast riigi kahjudesse, – ettepanek, mille kiitsid heaks CD, kes oli SIS 94. rühma ülem, ning SIS direktor ja põhikirjajärgne esindaja AB, rikkudes muudetud seaduse nr 278/1993 riigi vara haldamise kohta (zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení noviel) § 3 lõiget 2; ehkki ta teadis, et tema alluvatest SIS töötajad ei olnud teatanud sõiduki vargusest pädevatele politseiorganitele, ei toiminud ta vastavalt karistusseadustiku § 8 lõikele 1, ei võtnud meetmeid, tuvastamaks, kas on tõesti toime pandud kuritegu, nõustus uurimiskomisjoni valetuvastustega, kiitis tema ettepaneku ja CD soovitusel heaks ning otsustas seaduse nr 410/1991 politseiametnike teenistuse kohta (zákon č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov PZ) § 127 lõike 1 alusel tehtud 12. märtsi 1996. aasta otsusega juhtumi lõpetada ja kanda kahju 10 aasta pärast maha ning selle ajavahemiku lõpul andis loa kanda see kahju riigi kahjudesse, kuigi politseiseadus (zákon o policajnom zборе) seda ei luba, – millega ta põhjustas SIS-le kahju summas 1 454 434 Slovaki krooni.

3. Okresný súd Bratislava III (Bratislava III piirkonna kohus) lõpetas 29. juuni 2001. aasta määrusega [...] kriminaalmenetluse kõikide süüdisatavate suhtes põhjendusel, et Slovaki Vabariigi valitsusjuht andis neile 3. märtsil 1998 amnestia. Eespool viidatud kohtumäärus jäeti 5. juunil 2002 Bratislava Krajský súdi (Bratislava maakonnakohus) otsusega muutmata ja jõustus.

4. Eelotsusetaotluse esitanud kohus uuendas menetluse Ústavný súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohus; edaspidi „konstitutsioonikohus“) 31. mai 2017. aasta kohtuotsuse [...] tõttu, milles leiti, et Národná rada Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi Rahvuskogu) 5. aprilli 2017. aasta resolutsioon nr 570, millega tunnistati kehtetuks Slovaki Vabariigi valitsusjuhi 3. märtsi 1998. aasta amnestiaotsuse (avaldatud nr 55/1998 all) V ja VI artikkel, Slovaki Vabariigi valitsusjuhi 7. juuli 1998. aasta amnestiaotsus (avaldatud numbri 214/1998 all) ning Slovaki Vabariigi presidendi 12. detsembri 1997. aasta otsus, millega anti ühele süüdimõistetule armu, [...] on Slovaki Vabariigi põhiseadusega kooskõlas.
5. Pärast menetluse uuendamist esitas kaitsja eelotsusetaotluse esitanud kohtule taotluse peatada menetlus ja esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus, milles palutakse tõlgendada Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 47, artikli 48 lõiget 2 ja artiklit 50 ning raamotsust 2002/584 koostoimes direktiivi 2012/13 [Ik 12] (milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet) ja direktiivi 2016/343 (millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikult arutelul) asjassepuutuvate artiklitega.
6. Seda taotlust põhjendatakse õiguslike ebatäpsustega vastu võetud riigisisestes õigusaktides ning konkreetselt sätetes, mida sisaldavad konstitutsioonikohtu seaduse (Zákon o Ústavnóm súde) kuues jagu (konkreetselt artiklid 48a ja 48b), konstitutsiooniline seadus nr 71/2017 (Ústavný zákon č. 71/2017) ning Slovaki Vabariigi Rahvuskogu 5. aprilli 2017. aasta resolutsioon nr 570, millega tunnistati kehtetuks Slovaki Vabariigi valitsusjuhi 3. märtsi 1998. aasta amnestiaotsuse (avaldatud nr 55/1998 all) V ja VI artikkel, Slovaki Vabariigi valitsusjuhi 7. juuli 1998. aasta amnestiaotsus (avaldatud numbri 214/1998 all) ning Slovaki Vabariigi presidendi 12. detsembri 1997. aasta otsus, millega anti ühele süüdimõistetule armu (Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky z 5. apríla 2017 číslo 570 o zrušení článku V a článku VI rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky z 3. marca 1998 o amnestii uverejneného pod číslom 55/1998 Z. z., rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky zo 7. júla 1998 o amnestii uverejneného pod číslom 214/1998 Z. z. a rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky v konaní o milosť pre obvineného zo dňa 12. decembra 1997 č. k. 3573/96-72-2417; edaspidi „resolutsioon“). Kõnesoleva resolutsiooniga loeti tühistatuks amnestiad, mille põhjal anti muu hulgas kohtumäärus, millega lõpetati kriminaalmenetlus AB jt suhtes, st Okresný súd Bratislava III (Bratislava III piirkonna kohus) 29. juuni 2001. aasta määrus [...], ning Bratislava Krajský súdi (Bratislava maakonnakohus) määrus [...]. Kõnesolevas asjas oli kriminaalmenetlust alustatud ka ST suhtes [...], kelle suhtes tuli teha riigisisene vahistamismäärus, Euroopa vahistamismäärus ja rahvusvaheline vahistamismäärus.
7. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kui riigisisene kohus on pärast kohtuasja materjalide läbivaatamist seisukohal, et tal on otsuse tegemiseks vaja esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus (ELTL artikli 267 teine lõik).

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

8. ELTL artiklis 82 on nähtud ette:

„Liidus põhineb kriminaalasjades tehtav õiguslane koostöö kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttel ning hõlmab liikmesriikide õigus- ja haldusnormide lähendamist lõikes 2 ja artiklis 83 osutatud valdkondades.

Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu meetmed, et:

- a) kehtestada eeskirjad ja menetlused igat liiki kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste tunnustamise tagamiseks kõikjal liidus;
  - b) ennetada ja lahendada kohtualluvuse konflikte liikmesriikide vahel;
  - c) toetada kohtunike, prokuröride ning kohtute ja prokuratuuride töötajate koolitust;
  - d) hõlbustada liikmesriikide õigusasutuste või samaväärsete asutuste vahelist koostööd kriminaalasjade menetlemisel ja otsuste täitmisel.“
9. [ELTL artikli 82 lõikes 2 on sätestatud, et] „[m]ääral, mil see on vajalik kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikuse tunnustamise ning samuti politsei- ja õiguskooostöö hõlbustamiseks piiriülese mõõtmega kriminaalasjades, võivad Euroopa Parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse kohaselt kehtestada direktiividega miinimumeeskirjad. [lk 13]
10. [Lõike 2 jätk] Sellised eeskirjad võtavad arvesse liikmesriikide õigustraditsioonide ja -süsteemide vahelisi erinevusi.

Need käsitlevad:

- a) tõendite vastastikust lubatavust liikmesriikide vahel;
- b) isikute õigusi kriminaalmenetluses;
- c) kuriteoohvrite õigusi;
- d) kriminaalmenetluse muid eriomaseid aspekte, mis nõukogu on otsusega eelnevalt kindlaks määranud; asjaomase otsuse vastuvõtmisel teeb nõukogu ühehäälse otsuse pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.

Käesolevas lõikes osutatud miinimumeeskirjade vastuvõtmine ei takista liikmesriike säilitamast või kehtestamast isikutele kõrgema tasemega kaitset.“

11. [ELTL artikli 82 lõige 3] „Kui nõukogu liige leiab, et lõikes 2 osutatud direktiivi eelnõu mõjutaks tema kriminaalõigussüsteemi aluspõhimõtteid, võib ta nõuda, et direktiivi eelnõu esitataks Euroopa Ülemkogule. Sellisel juhul seadusandlik tavamenetlus peatatakse. Pärast arutelu ja konsensuse korral saadab Euroopa Ülemkogu nelja kuu jooksul pärast asjaomase menetluse peatamist eelnõu tagasi nõukogule, kes lõpetab seadusandliku tavamenetluse peatamise.

Kui puudub kokkulepe, kuid vähemalt üheksa liikmesriiki soovib asjaomase direktiivi eelnõu alusel sisse seada tõhustatud koostöö, teavitavad liikmesriigid sellest Euroopa Parlamenti, nõukogu ja komisjoni sama tähtaja jooksul. Sellisel juhul loetakse Euroopa Liidu lepingu artikli 20 lõikes 2 ja käesoleva lepingu artikli 329 lõikes 1 osutatud luba tõhustatud koostöö alustamiseks antuks ning kohaldatakse tõhustatud koostöö sätteid.“

12. Harta artiklis 47 on sätestatud:

„Igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

Igaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus. Igaühel peab olema võimalus saada nõu ja kaitset ning olla esindatud.“

13. Harta artikli 48 lõikes 2 on nähtud ette:

„Iga süüdistatava õigus kaitsele on tagatud.“

14. Harta artiklis 50 on sätestatud:

„Kedagi ei tohi uuesti kohtu alla anda ega karistada kuriteo eest, milles ta on liidu territooriumil seaduse järgi juba lõplikult õigeks või süüdi mõistetud.“

15. Raamotsuse 2002/584 artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.“

16. Raamotsuse 2002/584 artikli 1 lõikes 2 on nähtud ette: **[lk 14]**

„Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.“

17. Raamotsuse 2002/584 artikli 1 lõikes 3 on sätestatud:

„Käesolev raamotsus ei ole mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6.“

18. Selle raamotsuse artiklis 3 „Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud alused“ on nähtud ette:

„Vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusasutus (edaspidi „vahistamismäärust täitev õigusasutus“) kohustub keelduma Euroopa vahistamismääruse täitmisest järgmistel juhtudel:

1. kui vahistamismääruse aluseks oleva süüteo puhul on vahistamismäärust täitvas liikmesriigis antud amnestia ning kui see riik oli pädev uurima süütegu siseriikliku kriminaalõiguse alusel;

2. kui vahistamismäärust täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest teises liikmesriigis langetatud lõplik kohtuotsus ning kui sellega on määratud karistus, on see karistus kantud või on see sel ajal kandmisel või ei saa seda enam karistuse määranud liikmesriigi õiguse alusel täita;

3. kui isikut, kelle suhtes Euroopa vahistamismäärus on tehtud, ei saa seoses tema vanusega võtta vahistamismääruse teinud riigi õiguse alusel kriminaalvastutusele vahistamismääruse aluseks olevate tegude eest.“

19. Direktiivi 2012/13 artiklis 7 on sätestatud:

„1. Kui kriminaalmenetluse raames isik vahistatakse ja peetakse kinni, tagab liikmesriik, et vahistatud isikule või tema kaitsjale tehakse kättesaadavaks konkreetse kohtuasjaga seotud dokumendid, mis on pädevate asutuste valduses ning mis on olulised vahistamise või kinnipidamise seaduslikkuse tõhusaks vaidlustamiseks siseriiklike õigusaktide alusel.

2. Liikmesriik tagab, et kahtlustatavale või süüdistatavale isikule või tema kaitsjale antakse juurdepääs vähemalt kõigile kahtlustatavat või süüdistatavat isikut toetavatele või tema vastu kogutud tõendusmaterjalidele, mis on pädevate asutuste valduses, et tagada õiglane menetlus ja ette valmistada kaitse.

3. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, antakse võimalus lõikes 2 nimetatud materjalidega tutvumiseks aegsasti, et oleks võimalik tõhusalt kasutada kaitseõigust, ning hiljemalt süüdistuse asjaolude esitamisel kohtule. Kui pädevad asutused saavad oma valdusse täiendavat tõendusmaterjali, antakse sellele juurdepääs aegsasti, et seda oleks võimalik arvesse võtta.

4. Erandina lõigetest 2 ja 3 võib tingimusel, et see ei piira õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, keelduda juurdepääsu võimaldamisest teatavatele materjalidele, kui see võib tõsiselt ohustada teise isiku elu või põhiõigusi või kui see on rangelt vajalik olulise avaliku huvi kaitsmiseks, näiteks juhul, kui materjalidega tutvumine ohustaks käimasolevat uurimist või kui see võib tõsiselt kahjustada kriminaalmenetluse asukohaliikmesriigi julgeolekut. Liikmesriik tagab, et otsuse mitte avaldada teatavaid materjale kooskõlas käesoleva lõikega teeb siseriikliku õiguse menetluste kohaselt õigusasutus või vähemalt on selline otsus võimalik kohtus läbi vaadata.

5. Käesolevas artiklis osutatud materjalidega tutvumine [lk 15] on tasuta.“

20. Direktiivi 2012/13 artikli 8 lõikes 2 on nähtud ette:

„Liikmesriik tagab, et kahtlustataval või süüdistataval isikul või tema kaitsjal on kooskõlas siseriiklikes õigusaktides sätestatud menetlusega vaidlustamisõigus, kui pädevad asutused ei anna või keelduvad andmast käesoleva direktiivi alusel teavet.“

21. Direktiivi 2016/343 artikli 8 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et kahtlustataval ja süüdistataval on õigus viibida kohtulikul arutelul.“

22. Direktiivi 2016/343 artiklis 9 on nähtud ette:

„Liikmesriigid tagavad, et kui kahtlustatav või süüdistatav ei viibinud teda puudutaval kohtulikul arutelul ja artikli 8 lõikes 2 sätestatud tingimused ei olnud täidetud, on asjaomasel isikul õigus uuele kohtulikule arutelule või muule õiguskaitsevahendile, mis võimaldab kohtuasja, sealhulgas uued tõendid, uuesti sisuliselt läbi vaadata, mis võib viia algse otsuse tühistamiseni. Sellega seoses tagavad liikmesriigid, et asjaomasel kahtlustataval ja süüdistataval on õigus kohal viibida ja kooskõlas riigisiseste menetlusnormidega tõhusalt osaleda ning kasutada kaitseõigust.“

23. Direktiivi 2016/343 artikli 10 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et kahtlustataval ja süüdistataval on tõhusad õiguskaitsevahendid, juhul kui nende käesoleva direktiivi kohaseid õigusi rikutakse.“

24. Direktiivi 2016/343 artikli 14 lõikes 1 on nähtud ette:

„Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 1. aprilliks 2018. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.“

B. Slovaki õigus

25. (Alates 4. aprillist 2017 kehtinud) Slovaki Vabariigi põhiseaduse artikli 86 punkti i järgi on Národná rada Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi Rahvuskogu) pädev eelkõige:

„tegeva otsust küsimuses, kas tühistada otsus, mille president on langetanud § 102 lõike 1 punkti j alusel, kui see otsus on vastuolus demokraatliku õigusriigi põhimõtetega; vastu võetud resolutsioon on üldkohaldatav ja avaldatakse samamoodi nagu seadus“.

26. (Alates 4. aprillist 2017 kehtinud) Slovaki Vabariigi põhiseaduse §-ga 129a on Ústavný súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohus, edaspidi „konstitutsioonikohus“) antud järgmine pädevus:

„Konstitutsioonikohus teeb otsuse küsimuses, kas Slovaki Vabariigi Rahvuskogu resolutsioon, millega tühistatakse amnestia või individuaalne armuandmine artikli 86 punkti i alusel, on põhiseadusega kooskõlas. Konstitutsioonikohus algatab esimese lause alusel menetluse omal algatusel; kohaldatakse § 125 *mutatis mutandis*.“ [lk 16]

27. (Alates 4. aprillist 2017 kehtinud) Slovaki Vabariigi põhiseaduse §-s 154f on ette nähtud ka järgmine tagasiulatav jõud:

„(1) § 86 punkti i ning § 88a ja § 129a kohaldatakse ka Slovaki Vabariigi valitsusjuhi 3. märtsi 1998. aasta amnestiaotsuse (avaldatud nr 55/1998 all) V ja VI artikli, Slovaki Vabariigi valitsusjuhi 7. juuli 1998. aasta amnestiaotsuse (avaldatud numbri 214/1998 all) ning Slovaki Vabariigi presidendi 12. detsembri 1997. aasta otsuse, millega ühele süüdimõistetule anti armu, number, suhtes [...].

(2) Amnestiate ja armuandmistega tühistamine lõike 1 alusel:

a) toob kaasa ametiasutuste otsuste tühistamise osas, milles need on vastu võetud ning neid põhjendatakse lõikes 1 nimetatud amnestiate ja armuandmistega, ning

b) kaotab seaduslikud tõkked, mis ei võimalda kriminaalmenetlust läbi viia ning mis põhinevad lõikes 1 nimetatud amnestiatel ja armuandmistel; nende seaduslike tõkete kestust ei võeta lõikes 1 nimetatud amnestiaid ja armuandmistega puudutavate faktiliste asjaolude aegumise tähtaegade arvutamisel arvesse.“

28. (Alates 4. aprillist 2017 kehtinud) konstitutsioonikohtu seaduse (Zákon o ústavnóm súde) kuuenda jao §-d 48a ja 48b reguleerivad põhiseadusele vastavuse kontrollimise menetlust Slovaki Vabariigi Rahvuskogu resolutsiooni puhul, millega tühistatakse individuaalsed armuandmised ja amnestiad, järgmiselt:

„§ 48a

§ 19–41b kohaldatakse *mutatis mutandis* menetluse suhtes, milles kontrollitakse Slovaki Vabariigi Rahvuskogu resolutsiooni, kui § 48b ei sätesta teisiti.

§ 48b

(1) Konstitutsioonikohus algatab omal algatusel põhiseaduse § 129a alusel sisulise menetluse, mis algab päeval, mil resolutsioon, mille Slovaki Vabariigi Rahvuskogu põhiseaduse § 86 punkti i alusel vastu võttis, avaldatakse Zbierka zákonov’is (ametlik teataja).

- (2) Menetluse pooleks on ainult Slovaki Vabariigi Rahvuskogu.
- (3) Menetluse teiseks pooleks on Slovaki Vabariigi valitsus, keda esindab Slovaki Vabariigi justiitsminister, kui menetlus puudutab resolutsiooni, millega tühistati amnestia, või Slovaki Vabariigi president, kui menetlus puudutab resolutsiooni, millega tühistati individuaalne armuandmine.
- (4) Enne sisulise otsuse tegemist käesoleva jao alusel küsib konstitutsioonikohtu esimees:
- a) Slovaki Vabariigi Rahvuskogu arvamust koos nende arutelude protokolliga, mis toimusid tema koosolekul, kus käsitleti Slovaki Vabariigi Rahvuskogu resolutsiooni vastuvõtmist põhiseaduse § 86 punkti i alusel;
  - b) Slovaki Vabariigi presidendi arvamust ning
  - c) Slovaki Vabariigi valitsuse arvamust; arvamuse Slovaki Vabariigi valitsuse nimel [lk 17] edastab Slovaki Vabariigi justiitsminister.
- (5) Täiskogu teeb otsuse sisulistes küsimustes kohtuotsusega. Kohtuotsusest teatatakse amnestia korral Slovaki Vabariigi Rahvuskogule ja Slovaki Vabariigi valitsusele ning individuaalse armuandmise korral presidendile. Konstitutsioonikohtu esimees võib otsustada teatada kohtuotsusest ka muudele isikutele.
- (6) Konstitutsioonikohus teeb otsuse Slovaki Vabariigi Rahvuskogu resolutsiooni kohta, millega tühistatakse amnestia või individuaalne armuandmine, või selle resolutsiooni ühe osa kohta 60 päeva jooksul alates menetluse algatamisest; kui konstitutsioonikohus ei tee otsust selle tähtaja jooksul, menetlus lõpetatakse.
- (7) Kohtumäärus, millega menetlus lõpetatakse või taotlus rahuldamata jäetakse, on jõustunud kohtulahend, mis välistab selle, et konstitutsioonikohus arutab uuesti Slovaki Vabariigi Rahvuskogu resolutsiooni, millega tühistatakse amnestia või individuaalne armuandmine.“
29. Muudetud seaduse nr 15[4]/2010 Euroopa vahistamismääruse kohta (zákon č. 15[4]/2010 Z.z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov, edaspidi „seadus nr 15[4]/2010“) § 1 lõikes 1 on sätestatud:
- „Käesolev seadus reguleerib Slovaki ametiasutuste tegutsemist isikute üleandmise korral Euroopa Liidu liikmesriikide vahel Euroopa vahistamismääruse alusel ning vastavat menetlust.“
30. Seaduse nr 15[4]/2010 § 5 lõigetes 1–3 on nähtud ette:
- „1) Kui oletatakse, et menetlusele allutatud isik võib viibida või viibib teises liikmesriigis ja kui teda on vaja taga otsida, teeb pädeva kohtu koja esimees või

kohtunik tema suhtes Euroopa vahistamismääruse. Uurimise raames teeb Euroopa vahistamismääruse eeluurimiskohtunik prokuröri taotlusel.

2) Euroopa vahistamismääruse lõike 1 tähenduses võib teha, kui isiku suhtes, kelle suhtes on käimas kriminaalmenetlus, tehakse samade tegudega seoses vahistamismäärus, rahvusvaheline vahistamismäärus või jõustunud ja täitmisele pööratav otsus, millega mõistetakse vangistus.

3) Kohus ei tee Euroopa vahistamismäärust, kui enne selle tegemist on selge, et üleandmine välismaalt põhjustaks tagaotsitava eaproportsionaalset kahju võrreldes kriminaalmenetluse olulisuse ja süüteo tagajärgedega.“

31. Seaduse nr 15[4]/2010 § 23 lõike 1 punktides a ja b on sätestatud:

„(1) Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldutakse, kui:

- a) vahistamismääruse aluseks oleva süüteo puhul on Slovaki Vabariigis antud amnestia ning Slovaki õiguskord reguleerib Slovaki ametiasutuste pädevust seda süütegu menetleda;
- b) vahistamismäärust täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes sama teoga seoses teises liikmesriigis läbi viidud menetluses on langetatud jõustunud süüdimõistev kohtuotsus, mis on juba täide viidud, on täideviimisel või ei saa seda selle teinud liikmesriigi õiguse alusel enam täide viia [...]“ [lk 18]

32. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 188 lõikes 1 on nähtud ette, et pärast süüdistusakti esmast läbivaatamist kohus:

- a) edastab asja pädevale kohtule, kui ta ei ole ise pädev asjas otsust tegema;
- b) § 171 lõikes 1 nimetatud asjaoludel edastab asja teisele organile;
- c) § 172 lõikes 1 nimetatud asjaoludel lõpetab asjas menetluse;
- d) § 173 lõike 1 punktides a–e nimetatud asjaoludel või § 224 lõike 6 või 7 alusel lõpetab menetluse;
- e) suunab asja prokurörile täiendavaks uurimiseks, kui see on vajalik, et kõrvaldada tõsised menetlusnormide rikkumised uurimisel või selgitada peamisi faktilisi asjaolusid, ilma milleta ei ole võimalik teha otsust põhimenetluses, ning kui kohtumenetluses oleksid täiendavad uurimistoimingud seotud suurte raskustega või pärsiksid ilmselgelt menetluse kiirust;
- f) lõpetab menetluse § 307 alusel tingimuslikult või teeb § 309 alusel otsuse kokkuleppe heakskiitmise kohta või
- g) suunab asja edasi ainult ühele kohtunikule, kui viimane on § 314a lõike 1 alusel pädev; see otsus on sellele ainsale kohtunikule siduv.

33. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 188 lõike 2 järgi võib kohus pärast süüdistusakti esialgset läbivaatamist ka menetluse § 172 lõikes 2 või 3 nimetatud asjaoludel lõpetada.
34. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 188 lõike 3 kohaselt võib kohus pärast süüdistusakti esialgset läbivaatamist ka menetluse § 173 lõikes 2 nimetatud asjaoludel lõpetada.
35. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 188 lõike 4 järgi võivad prokurör ja menetlusele allutatud isik esitada lõike 1 punktide a–f alusel ning lõigete 2 ja 3 alusel tehtud otsuse peale kaebuse, millel on peale kriminaalmenetluse lõpetamise ka peatav toime.
36. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 224 lõike 1 kohaselt lõpetab kohus menetluse, kui ta tuvastab põhikohtuistungil, et on leidnud aset üks § 173 lõike 1 punktides b–e nimetatud asjaoludest.
37. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 224 lõike 2 järgi lõpetab kohus menetluse isegi siis, kui süüdistatavale ei ole kutset põhikohtuistungile võimalik teha teatavaks.
38. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 224 lõike 3 kohaselt võib kohus menetluse lõpetada, kui ta tuvastab põhikohtuistungil, et on leidnud aset § 173 lõikes 2 nimetatud asjaolud.
39. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 224 lõikes 4 on sätestatud, et kui lõpetamise põhjus langeb ära, uuendab kohus menetluse. **[lk 19]**
40. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 224 lõike 5 järgi võib prokurör esitada kohtu menetluse lõpetamise või menetluse jätkamise taotluse rahuldamata jätmise otsuse peale kaebuse.
41. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 224 lõike 6 kohaselt lõpetab kohus menetluse, kui ta leiab, et madalama järgu üldkohaldatav õigusnorm, mille kohaldamine asjaomases kriminaalmenetluses on määrava tähtsusega otsuse tegemisel süü ja karistuse küsimuses, on vastuolus kõrgema järgu üldkohaldatava õigusnormi või rahvusvahelise lepinguga, ning algatab menetluse konstitutsioonikohtus. Konstitutsioonikohtu otsus on sellele kohtule ja teistele tavakohtutele siduv.
42. Kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 224 lõike 7 järgi peatab kohus menetluse, kui ta esitab [Euroopa Liidu] Kohtule eelotsusetaotluse.
43. Alates 1. jaanuarist 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 564 lõike 1 järgi on enne käesoleva seaduse jõustumist alustatud menetlustel ja nendes

menetlustes antud aktidel sama toime nagu käesoleva seaduse kehtivusajal alustatud menetlustel ja esitatud aktidel.

44. Alates 1. jaanuarist 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku § 564 lõikes 3 on nähtud ette, et asjades, milles suunamine piirkonnakohtule on määratud enne käesoleva seaduse jõustumist, viib piirkonnakohus menetluse läbi, kohaldades kuni selle kuupäevani kehtinud õigusnorme. Niisuguse otsuse peale esitatud kaebust menetleb maakonnakohus kuni selle kuupäevani kehtinud õigusnormide kohaselt. Samamoodi toimitakse siis, kui kohus, kes ei ole pädev, edastas asja menetluse läbiviimiseks piirkonnakohtule.
45. Et eespool nimetatud isik anti kohtu alla 27. novembril 2000, peab piirkonnakohus seaduses tehtud muudatust arvestades toimima vastavalt kuni 31. detsembrini 2005 kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku nr 141/1961 sätetele.

III. Faktilised asjaolud

46. ST jt, sh AB suhtes oli alustatud kriminaalmenetlus, mis lõpetati lõplikult Okresný súd Bratislava III (Bratislava III piirkonna kohus) 29. juuni 2001. aasta otsusega kohtuasjas 5T 119/00, mis jõustus ja muutus täitmisele pööratavaks. Slovaki õigusaktide kohaselt on tegemist jõustunud kohtulahendiga, mis on oma laadilt sisulistes küsimustes tehtud otsus ja millel on õigeksmõistva otsuse toime. Kohtumäärust, millega menetlus lõpetati, põhjendati osaliselt amnestiaga, mille Slovaki Vabariigi presidenti esindav Slovaki Vabariigi valitsusjuht andis 3. märtsil [1998].
47. 2017. aastal, st konstitutsioonilise seadusega nr 71/2017 tehtud muudatuste ja konstitutsioonikohtu seaduse (seaduse nr 72/2017) muudatuse põhitagajärg oli konstitutsioonikohtu 31. mai 2017. aasta otsus [...], milles leiti:

„Národná rada Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi Rahvuskogu) 5. aprilli 2017. aasta resolutsioon nr 570, millega tunnistati kehtetuks Slovaki Vabariigi valitsusjuhi 3. märtsi 1998. aasta amnestiaotsuse (avaldatud nr 55/1998 all) V ja VI artikkel, Slovaki Vabariigi valitsusjuhi 7. juuli 1998. aasta amnestiaotsus (avaldatud numbri 214/1998 all) ning Slovaki Vabariigi presidendi 12. detsembril 1997. aasta otsus, millega anti ühele süüdimõistetule armu, [lk 20] [...] on Slovaki Vabariigi põhiseadusega kooskõlas.“
48. Nende uute õigusaktidega tehtud muudatuste tulemusena tuli tühistada ka jõustunud kohtumäärus, millega lõpetati kriminaalmenetlus ST jt (sh AB) suhtes.
49. Käesoleva juhtumi asjaolud annavad aluse nii riigisisese kui ka Euroopa vahistamismääruse tegemiseks. Käesolevas kohtuasjas tegi eelotsusetaotluse esitanud kohus Bratislava Krajská prokuratúra (maakonnaprokuratuur) taotlusel rahvusvahelise vahistamismääruse, sest meedias avaldatud teabe järgi (millele prokurör oma rahvusvahelise vahistamismääruse taotluses viitas) viibis ST Mali Vabariigi. Et eelotsusetaotluse esitanud kohtul ei ole asjakohast teavet ST

viibimiskoha kohta, kusjuures ei olnud välistatud, et ST viibib praegu või tulevikus ka Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil, on eelotsusetaotluse esitanud kohtul kavas teha ka Euroopa vahistamismäärus. Enne niisuguse vahistamismääruse tegemist on Euroopa Kohtu praktikat arvestades siiski tarvis teha ka riigisisene vahistamismäärus, ilma milleta Euroopa vahistamismäärus ei kehti (vt näiteks 1. juuni 2016. aasta kohtuotsus Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385).

50. Et eelotsusetaotluse esitanud kohtul on kahtlusi, ega Euroopa vahistamismääruse tegemine ei ole vastuolus põhimõttega *ne bis in idem*, palub ta Euroopa Kohtult tõlgendust.

IV. Õiguslik hinnang

A. Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldatavus

51. Harta on käesolevas kohtuasjas kohaldatav ja selles küsimuses viitame kaalutlustele, mille esitas kohtujurist Kokott 30. märtsil 2017 kohtuasjas Puškár, C-73/16, esitatud ettepaneku [punktis 29]:

„[...] [Harta artikli 51 lõike 1] kohaselt laienevad liidu õiguskorras tagatud põhiõigused kõigile liidu õigusega reguleeritud olukordadele.¹ Nagu eelkõige on märgitud juba [26. veebruari 2013. aasta] kohtuotsuses Åkerberg Fransson, on harta kohaldatav ka maksuõiguslike sanktsioonide suhtes, kui tegemist on liidu maksuõigusnormidega.² Seejuures tuleb silmas pidada eelkõige käibemaksu ja aktsiise. Liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluvad siiski ka teatud küsimused, mis puudutavad otseseid makse, näiteks täpselt üle võetavate ühtlustamismeetmete kohaldamisalal³ või juhul, kui piiratakse põhivabadusi.⁴ Seetõttu peab liikmesriigi kohus sageli igal üksikul juhul kontrollima, kas harta on kohaldatav. Juhul kui liidu õigust ja hartat ei saa kohaldada, tulenevad sarnased nõuded sageli aga [Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud] Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artiklist 8.

52. [Eespool viidatud ettepaneku punkt 30] Käesoleva menetluse seisukohast tuleneb eespool märgitust, et registri kasutamine maksustamisel kuulub isikuandmete kaitse direktiivi ja harta kohaldamisalasse, kuid karistusõiguse [lk 21] valdkonnas

¹ 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 19) ja 17. detsembri 2015. aasta kohtuotsus WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832, punkt 66).

² 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 27).

³ Vt eelkõige 22. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus Sabou (C-276/12, EU:C:2013:678, punkt 23 jj).

⁴ 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Berlington Hungary jt (C-98/14, EU:C:2015:386, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika).

on kohaldatav ainult harta, juhul kui on tegemist liidu õiguses määratletud küsimustega.“

53. Artiklis 51, milles on kindlaks määratud harta kohaldamisala, on lõikes 1 märgitud, et harta sätted „on [...] ette nähtud [...] liikmesriikidele üksnes liidu õiguse kohaldamise korral“, ning lõikes 2 juhitud tähelepanu, et harta „ei laienda liidu õiguse reguleerimisala kaugemale senisest pädevusest“. Euroopa Kohus on täpsustanud, et „[s]elleks et välja selgitada, kas liikmesriigi õigusnormide puhul on tegemist liidu õiguse kohaldamisega harta artikli 51 tähenduses, tuleb teiste tegurite hulgas hinnata, kas asjaomaste siseriiklike õigusnormide eesmärk on liidu õiguse sätte kohaldamine, milline on selle siseriikliku õigusnormi iseloom ja kas see järgib teistsuguseid eesmärke kui liidu õigus, isegi kui need siseriiklikud õigusnormid mõjutavad liidu õigust vaid kaudselt, ning seda, kas selles valdkonnas on olemas liidu õiguse erinormid või normid, mis võivad seda valdkonda mõjutada“ (6. märtsi 2014. aasta kohtuotsus Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, punkt 25).
54. Ei ole mingit kahtlust, et liidu õigus on käesolevas kohtuasjas kohaldatav, sest käsitletaval juhul kohaldatakse raamotsust 2002/584.
55. Selles küsimuses tuleb meenutada, et raamotsuse eesmärk on seega süüdimõistetute või karistusõiguse rikkumises kahtlustatavate üleandmise uue lihtsustatud ja tõhusama süsteemi sisseviimisega hõlbustada ja kiirendada õigusala koostööd, et aidata saavutada eesmärki kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks, põhinedes suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel vastavalt vastastikuse tunnustamise põhimõttel (vt selle kohta 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punktid 36 ja 37, ning 5. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punktid 75 ja 76).
56. Kohaldatavad on ka harta ning direktiiv 2012/13 (milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet) ja direktiiv 2016/343 (millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikult arutelul).

B. Esimene eelotsuse küsimus

57. Oma esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus tõlgendada küsimust, kas Euroopa vahistamismääruse [tegemine] käesolevas kohtuasjas on põhimõttega *ne bis in idem* vastuolus.
58. Esiteks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuigi esmapilgul näib, et esitatud küsimuse oleks pidanud esitama vahistamismäärust täitev kohus, mitte vahistamismäärust tegev kohus – mis on märk hüpoteetilisest küsimusest –, siis nii see ei ole.

59. Euroopa vahistamismäärus (EVM) peab alati olema oma eesmärgiga proportsionaalne. Nii on see ka juhul, kui juhtumi asjaolud kuuluvad raamotsuse 2002/584 artikli 2 lõike 1 kohaldamisalasse. Arvestades EVM täitmise tõsiseid tagajärgi tagaotsitava vabadusele ja vaba liikumise piiramisele, mille vahistamismääruse täitmine kaasa toob, peaks liikmesriik otsuse tegemisel küsimuses, kas EVM teha või mitte, kaaluma selle tegemise vajadust ja seega hindama ka EVM tulevase täitmise võimalikke tõkkeid. Eelnevad kaalutlused ilmnevad selgelt ka komisjoni teatise „Euroopa vahistamismääruse tegemise ja täitmise käsiraamat“ (ELT 2017, C 335/1) [punkti 2.4 neljandast lõigust]: „Lisaks peaks pädev asutus kaaluma, kas EVMi tegemise asemel saaks kasutada teisi õigusosalase koostöö meetmeid. Teised liidu õigusaktid, mis käsitlevad õigusosalast koostööd kriminaalasjades, näevad ette ka muid meetmeid, mis on paljudes olukordades tulemuslikud, kuid samas leebemad (vt punkt 2.5).“ [lk 22]
60. Euroopa Kohtu praktikast ilmneb, et üks kontrollimehhanisme EVM tegemisel on nõue teha riigisisene vahistamismäärus (1. juuni 2016. aasta kohtuotsus Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385). Järelikult kui liikmesriigi kohus teeb EVM, tegemata riigisisest vahistamismäärust, ei ole EVM kehtiv ning seda ei saa täita.
61. Nagu Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses meenutas, hõlmab EVM süsteem menetlus- ja põhiõiguste kahetasandilist kaitset, mida tuleb tagaotsitava suhtes kohaldada: kohtulik kaitse, mis on ette nähtud esimesel tasandil, kui tehakse riigisisene kohtuotsus, ning kaitse, mis tuleb tagada teisel tasandil, kui tehakse Euroopa vahistamismäärus. Niisugune kahetasandiline kohtulik kaitse puudub aga olukorras, kus liikmesriigi kohus ei teinud enne EVM tegemist mingit riigisisest kohtuotsust, mille põhjal oleks saanud täita EVM.
62. Esitatud eelotsuse küsimuse keskmes on küsimus, kas jõustunud otsus, millega kriminaalmenetlus lõpetati (või õigeksmõistev kohtuotsus), kuulub alati põhimõtte *ne bis in idem* kohaldamisalasse, kui need otsused tehti amnestia põhjal, mille seadusandlik organ tühistas pärast nende otsuste jõustumist, ning kui riigisisese õiguskorras on nähtud ette, et niisuguse amnestia tühistamine toob kaasa ametiasutuste otsuste tühistamise osas, milles need tehti ja neid põhjendati tühistatud amnestia alusel, ning seda ilma konkreetse kohtuotsuse või kohtumenetluseta.
63. Kohtuasja sisulised küsimused puudutavad seega küsimust, kas käesolevas kohtuasjas võib hartaga tagatud põhiõigust, mis näeb ette mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keelu, kahjustada riigisisene mehhanism, millega tühistatakse kriminaalasjades jõustunud kohtuotsused ning mille võtab otseselt vastu seadusandlik organ ilma mingi kohtuotsuseta ja ilma asjaomaste isikute osaluseta. Teiste sõnadega tekib küsimus, kas asjaolu, et süü ja karistuse kohta tehtavas otsuses „on osalenud“ seadusandlik organ olukorras, kus see mehhanism on kooskõlas riigisisese õiguskorraga, on kooskõlas liidu õigusega. Või ka küsimus, kas liidu õigust arvestades on liikmesriigi kohus kohustatud järgima amnestia tühistamist, mis on küll kooskõlas riigisisese õiguskorraga, kuid vastuolus liidu õigusega.

C. Teine eelotsuse küsimus

64. Oma teise eelotsuse küsimusega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, kas direktiiv [2012/13] on kohaldatav ka konkreetse menetluse suhtes, mille ese on amnestia tühistamine amnestia tühistamise „riigisisese mehhanismi“ tähenduses.
65. [Direktiivi 2012/13] artiklis 2 „Reguleerimisala“ on sätestatud: „Käesolevat direktiivi kohaldatakse hetkest, mil liikmesriigi pädevad asutused on isikule teatavaks teinud, et teda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanekus, kuni menetluse lõpetamiseni, mille all mõistetakse lõpliku otsuse tegemist küsimuses, kas kahtlustatav või süüdistatav isik on kuriteo toime pannud, sealhulgas kohtuotsuse tegemine ja edasikaebamisotsus, kui see on asjakohane.“
66. [Direktiivi 2012/13] artikli 3 „Õigus saada teavet õiguste kohta“ lõike 1 punktis c on nähtud ette: „Liikmesriik tagab, et kahtlustatavat või süüdistatavat isikut teavitatakse viivitamata vähemalt järgmistest siseriikliku õiguse alusel kohaldatavatest menetlusõigustest, et neid õigusi oleks võimalik tõhusalt kasutada: [...] õigus saada artikli 6 kohaselt teavet süüdistuse kohta“. [lk 23]
67. [Direktiivi 2012/13] artikli 6 „Õigus saada teavet süüdistuse kohta“ lõikes 4 on sätestatud: „Liikmesriik tagab, et kahtlustatavat või süüdistatavat isikut teavitatakse viivitamata muudatustest käesoleva artikli kohaselt antavas teabes, kui see on vajalik õiglase menetluse tagamiseks.“
68. [Direktiivi 2012/13] artikli 7 „Õigus tutvuda kohtuasja materjalidega“ lõikes 1 on nähtud ette: „Kui kriminaalmenetluse raames isik vahistatakse ja peetakse kinni, tagab liikmesriik, et vahistatud isikule või tema kaitsjale tehakse kättesaadavaks konkreetse kohtuasjaga seotud dokumendid, mis on pädevate asutuste valduses ning mis on olulised vahistamise või kinnipidamise seaduslikkuse tõhusaks vaidlustamiseks siseriiklike õigusaktide alusel.“
69. Eespool viidatud direktiiv põhineb ELTL artiklil 82, mis käsitleb minimaalsed nõudeid, mida tuleb Euroopa Liidus kohaldada; meie viitame selle direktiivi põhjendustele 9, 10 ja 11:
70. „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 82 lõikes 2 nähakse ette liikmesriikides kohaldatavate miinimumeeskirjade kehtestamine, et hõlbustada kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikust tunnustamist ning politsei- ja õiguskoostööd piiriülese mõõtmega kriminaalasjades. Kõnealuses artiklis osutatakse isikute õigustele kriminaalmenetluses kui ühele valdkonnale, kus võib kehtestada miinimumeeskirjad.“
71. „Ühised miinimumeeskirjad peaksid suurendama usaldust kõikide liikmesriikide kriminaalõigussüsteemide vastu, mis omakorda peaks viima tõhusama õiguskoostööni vastastikuse usalduse õhkkonnas. Sellised ühised miinimumeeskirjad tuleks kehtestada kriminaalmenetluses antava teabe valdkonnas.“

72. „30. novembril 2009 võttis nõukogu vastu resolutsiooni teekaardi kohta, mille eesmärk on tugevdada kahtlustatavate või süüdistatavate isikute menetlusõigusi kriminaalmenetluses (edaspidi „teekaart“). Järkjärgulise lähenemisviisi kohaselt nõutakse teekaardis niisuguste meetmete võtmist, mis käsitlevad õigust kirjalikule ja suulisele tõlkele (meede A), õigust teabele õiguste ja süüdistuse kohta (meede B), õigust õigusabile ja õigusnõustamisele (meede C), õigust suhtlemisele sugulaste, tööandjate ja konsulaarasutustega (meede D) ning kaitsemeetmeid selliste kahtlustatavate või süüdistatavate isikute jaoks, kes kuuluvad haavatavate isikute kategooriasse (meede E). Teekaardis rõhutatakse, et esitatud õiguste järjekord on ainult soovituslik ja seega võib seda vastavalt prioriteetidele muuta. Teekaart on koostatud selliselt, et see toimiks tervikuna, ja seega avaldub selle mõju täiel määral ainult juhul, kui rakendatakse kõiki selle osasid.“
73. See direktiiv tagab menetlusele allutatud isikule kriminaalmenetluse igas etapis õiguse kogu kriminaalmenetlust puudutavale teabele niivõrd, kuivõrd see on vajalik, et tagada õiglane menetlus ja õigus tutvuda toimikuga, teades, et riigisisised õigusaktid, mis käsitlevad poole seisukohta menetluses Slovaki Vabariigi Rahvuskogus ja menetluses konstitutsioonikohtus takistavad poolel oma menetluslikke põhiõigusi kasutada. Selles küsimuses tuleb rõhutada, et menetlus, milles käsitletakse amnestia tühistamise otsuse õiguspärasuse küsimust, on eriline menetlus, mis toob kaasa ka niisuguse individuaalse õigusakti tühistamise, mida kriminaalmenetluste lõpetamise kohtumäärus käsitletaval juhul kahtlemata on. Seepärast arvab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et amnestia tühistamise menetlus (mida viivad läbi Slovaki Vabariigi Rahvuskogu ja Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohtus) kuulub eespool viidatud direktiivi kohaldamisalasse ja see menetlus kujutab endast seega „kriminaalmenetlust“ direktiivi [2012/13] tähenduses, samas kui riigisisised õigusaktid ei taga põhiõigusi selle direktiivi tähenduses. [lk 24]
74. Euroopa Inimõiguste Kohus kritiseeris oma 21. oktoobri 2015. aasta otsuses *Perea vs. Slovakkia* [...] menetlust, mis puudutas individuaalset kaebust, milles paluti kontrollida põhiseadusele vastavust, ning mis leidis aset ilma, et asjaomased isikud olnuksid pooled Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohtus. Just selle kohtuotsuse tulemusena võeti vastu seaduse nr 38/1993 konstitutsioonikohtu kohta (zákon č. 38/1993 Z.z o Ústavnom súde) muudatus, millega anti asjaomastele isikutele samasugused menetluslikud õigused nagu menetlusosalistel.

D. Kolmas eelotsuse küsimus

75. Oma kolmanda eelotsuse küsimusega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, kas riigisisised õigusnormid, mis piiravad konstitutsioonikohtu analüüsi ainult riigisisestele õigusaktidele vastavuse küsimusega, on kooskõlas EIÕK ja hartaga tagatud põhiõigustega, kuid eriti lojaalsuspõhimõttega (mis tuleneb ELL artikli 4 lõikest 3), kusjuures selle sätte kohaselt eeldatakse, et seda kohustust kohaldatakse ka liikmesriikide ja liidu vastastikustes suhetes (vt Euroopa Kohtu arvamus 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 202).

76. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on ka arvamusel, et amnestia tühistamise „riigisisene mehhanism“ võib olla vastuolus proportsionaalsuse põhimõtte ja eelkõige tõhususe põhimõttega, mis piirab liikmesriikide menetlusautonoomiat riigisiseste õigusnormide vastuvõtmisel.

E. Kiirmenetluse vajalikkus

77. Et tegemist on asjaga, mis puudutab Euroopa vahistamismäärust, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul kohaldada kodukorra artiklit 107 ja menetleda taotlust eelotsuse kiirmenetluses. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab kõigepealt raamotsuse 2002/584 artikli 17 lõikele 1, mis näeb ette, et „Euroopa vahistamismäärust menetletakse ja see täidetakse viivitamatult“.
78. Nagu on nähtud ette Euroopa Kohtu soovitustes [liikmesriikide kohtutele eelotsuse taotlemiseks (2016/C 439/01)], edastatakse eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva kriminaalasja materjalid Slovaki Vabariigi välis- ja Euroopa asjade ministeeriumi kaudu.

Okresný súd Bratislava III (Bratislava III piirkonna kohus)

11. mai 2020

[allkiri]